

Walenty i spółka. Kryminał dietetyczny Pomysły na lekcje

Książki z serii „Walenty i spółka. Kryminał dietetyczny” autorstwa Moniki Oworuszko są wykorzystywane przez nauczycieli jako lektura dodatkowa w klasach I-III szkoły podstawowej. Niniejszy dokument zawiera krótkie omówienie książek, pomysły na lekcje i propozycje kart pracy, które zostały przygotowane przez autorkę, by wesprzeć nauczycieli. Karty pracy i wszelkie treści zawarte w tym dokumencie mogą być wykorzystywane nieodpłatnie. Karty pracy można pobrać na stronie internetowej autorki: www.monikaoworuszko.pl.

Spis treści

1. Podstawa programowa MEN
2. Walenty jako lektura dodatkowa (doświadczenia nauczycieli)
3. Omówienie serii książek
4. Pomysły na lekcje i karty pracy

1. Podstawa programowa MEN

Podstawa programowa dla klas I-III szkoły podstawowej opracowana przez MEN przewiduje:

- w zakresie edukacji polonistycznej rozwój uczniów w obszarach: czytania i rozumienia tekstów, wyciągania z nich wniosków, wypowiedzania się na ich temat, wyszukiwania w tekście potrzebnych informacji, określanie czasu i miejsca akcji, wskazywanie głównych bohaterów, tworzenia w formie ustnej i pisemnej kilkudzaniowych wypowiedzi, krótkich opowiadań i opisów;
- w zakresie edukacji zdrowotnej i sprawności fizycznej: przekazywanie wiedzy na temat dbania o swoje zdrowie poprzez właściwe odżywianie się i aktywność fizyczną.

Seria „Walenty i spółka” służy obydwu powyższym celom, gdyż nie tylko wspiera edukację polonistyczną, ale także zdrowotną – uczy o właściwym odżywianiu i propaguje ruch.

2. Walenty jako lektura dodatkowa (doświadczenia nauczycieli)

Seria „Walenty i spółka” jest proponowana przez nauczycieli uczniom klas I-III SP jako lektura dodatkowa. Zazwyczaj w klasach pierwszych lub drugich jest omawiana pierwsza część cyklu pt. „Walenty i spółka. Kryminał dietetyczny. Część 1”, a w klasach trzecich – „Walenty i spółka budują piramidę. Część 3” (opis całej serii znajduje się w dalszej części tego dokumentu).

Opinie nauczycieli, którzy już omawiali książkę jako lekturę dodatkową (cytaty):

- „książka bardzo podoba się dzieciom (i dziewczynkom, i chłopcom) i jest chętnie czytana”
- „jest napisana w taki sposób, że powoduje u dzieci zaniepokojenie, co się stanie dalej”
- „po omówieniu na lekcji pierwszej części serii, dzieci wypożyczały kolejne z biblioteki szkolnej”
- „bohaterowie są wielowymiarowi, dzieciom jest łatwo wybrać ulubioną postać i ją opisać”

- „dzieci uczą się o składnikach pokarmowych i poznają ciekawostki związane z jedzeniem”
- „to seria *dwa w jednym* – jednocześnie zachęca dzieci do czytania i do zdrowego odżywiania”
- „po książkę sięgają również te dzieci, które na co dzień w ogóle nie czytają”.

Doświadczenia nauczycieli, którzy już pracowali z „Walentym i spółką” są bardzo dobre i planują oni kontynuować omawianie książki w kolejnych latach z uczniami z kolejnych roczników.

Starsze dzieci przygotowują przedstawienia inspirowane serią – dzieci przebijają się za postacie z książki (Detektyw Dietetyczny, Ziemniak czy inne produkty spożywcze). Uczniowie improwizują krótkie scenki,

a występując przed innymi dziećmi z klasy utrwalają wiedzę na temat zdrowego odżywiania i stylu życia.

3. Omówienie serii książek

Podstawowe informacje o serii:

- czytelnik
 - dzieci w wieku 6+, serię najchętniej czytają uczniowie klas I-IV SP
 - książka/seria jest lubiana zarówno przez dziewczynki, jak i chłopców
 - seria jest wsparciem dla nauczycieli i rodziców w rozmowach z dziećmi o zdrowiu
- forma i opracowanie graficzne
 - piękne ilustracje zachęcają dzieci do sięgnięcia po książkę
 - krótkie rozdziały ułatwiają czytanie, na każdej stronie znajduje się ilustracja
 - seria składa się z siedmiu części
- tekst
 - współczesny, prosty język, łatwy do zrozumienia przez uczniów
 - wartka akcja zamiast długich opisów i złożonych zdań
 - zaciekawienie i napięcie (kryminał) pomagają dziecku szybko „przejsć” przez lekturę
- fabuła
 - jest osnuta wokół zdrowego odżywiania (każda część porusza inny „temat dietetyczny”)
 - ma kilka wątków: kryminalno-dietetyczny, miłosny, podróżniczy, historyczny
 - ukazuje relacje między bohaterami: przyjaźń, miłość, współpracę, wspieranie się
- formuła
 - edukacja „przy okazji” – zasady zdrowego żywienia są wplecione w ciekawą historię
 - humor – śmieszne hasła i rymowanki („Kto je frytki, ten jest brzydki”, „Kto słodzone napoje wciąż pije, temu brzuch rośnie i ząb gnije”) są łatwe do zapamiętania przez dzieci i atrakcyjniejsze od „poważnych” zasad, które uczniowie słyszą na co dzień od dorosłych
 - wątek kryminalny – powoduje zaciekawienie (pełne rozwiązanie zagadki dzieci otrzymują dopiero w ostatniej części serii, wcześniej „obstawiają” różne rozwiązania)
 - seria pokazuje współczesny świat:
 - sceny przedstawione w książce opisują sytuacje, które dzieci mogą zaobserwować w codziennym życiu (sklep spożywczy, reklama żywności);
 - dzieci z łatwością odnajdują w historii zachowania swoje lub kolegów i mogą zastanowić się nad nimi (np. rodzice dają Krzysiovi pieniądze, a on zamiast zdrowego śniadania kupuje sobie chipsy)
 - świat fantastyczny, bajkowy (np. postacie Walenty Węglowodan czy Detektyw Dietetyczny) jest pomieszany z realnym (handel, produkty, fakty dietetyczne)

- miejsce akcji – w pierwszej części serii akcja dzieje się w sklepie spożywczym, a w kolejnych: w fabryce witamin, podróży dookoła świata (Ameryka, Azja, Europa) i podróży w czasie (od epoki kamienia łupanego, przez Starożytny Rzym aż do czasów współczesnych)
- bohaterowie
 - mają oryginalne imiona i nazwiska (np. Walenty Węglowodan, Tęgomir Tłuszcz)
 - są wielowymiarowi – mają swoje funkcje (jako składniki pokarmowe) i cechy charakteru (jako postaci)
 - dają się lubić, mają swoje uczucia, talenty, zalety i słabości charakteru
 - każde dziecko może wybrać swojego ulubionego bohatera i utożsamić się z jakąś jego cechą czy postawą
 - bohaterowie przechodzą przemianę – najpierw podsuwają dzieciom niezdrowe produkty, a w kolejnych częściach walczą o ich zdrowie.

4. Pomysły na lekcje i karty pracy

Pomysły na lekcje oparte na książce „Walenty i spółka. Kryminał dietetyczny. Część 1”

Materiały:

- książka Moniki Oworuszko „Walenty i spółka”, wydawnictwo Mobuki
- kolorowanki i karty pracy do pobrania bezpłatnie ze strony www.monikaoworuszko.pl (karty można wydrukować, skopiować i wykorzystać na lekcji)

Wprowadzenie (przed lekturą książki):

1. Nauczyciel pokazuje uczniom okładkę książki i zadaje następujące pytania:
 - Co przedstawia okładka?
 - Gdzie rozgrywa się akcja?
 - Co może oznaczać podtytuł „kryminał dietetyczny”?
2. Kiedy dzieci odgadną, że książka opowiada o jedzeniu, nauczyciel może zapytać:
 - Czy jedzenie jest dla nas ważne?
 - Dlaczego ludzie muszą jeść?
 - Co kryje się w jedzeniu?
3. Nauczyciel czyta fragmenty książki w klasie lub prosi, by dzieci przeczytały książkę w domu.

Po lekturze książki

Po lekturze książki nauczyciel, korzystając z kart pracy, może:

1. zaproponować dzieciom do rozwiązania krzyżówkę (karta pracy: „Krzyżówka_cz.1”)
2. zrobić sprawdzian wiedzy (karta pracy „Sprawdzian wiedzy po lekturze, Walenty i spółka cz. 1”)
3. zachęcić dzieci do wzięcia udziału w pisemnej olimpiadzie wiedzy o zdrowym odżywianiu (karta pracy: Olimpiada wiedzy_cz.1”); dzieci mogą wymyślić dodatkowe pytania
4. rozwiązać quiz z pytaniami: co jest zdrowsze? (karta pracy nr 4: Paszcza chce jeść zdrowo)
5. omówić bohaterów występujących w historii i zachęcić dzieci, by opisały i narysowały swojego ulubionego bohatera (karta pracy: Ulubiony bohater).
6. zachęcić dzieci do stworzenia planu wydarzeń
7. wykonać zakładkę do książki z rysunkiem ulubionego bohatera i produktów z jego królestwa
8. omówić, co ważne robi każdy z bohaterów dla dzieci (np. węglowodany dają nam energię, w tłuszczach rozpuszczają się witaminy, a białko to budulec naszego ciała)

9. zorganizować mini-scenki np. Walenty Węglowodan rozmawia z Błażem Biało o tym, który z nich jest ważniejszy dla dzieci i ich zdrowia i dlaczego.

Tematy, które można omówić z dziećmi przy okazji lektury „Walenty i spółka. Część 1”:

- osiedlowy sklep spożywczy – Pytanie do dzieci: Czy po drodze do szkoły mijacie jakiś nieduży sklep? Jak on wygląda? Jak jest zorganizowany? Jakie produkty można tam kupić? Czy chodzicie tam sami czy z rodzicami? Kto płaci za zakupy? Czy macie swoje pieniądze i co za nie kupujecie?
- przemiana bohaterów – Walenty i Tęgomir na początku historii podsuwają dzieciom niezdrowe słodczyce i chipsy (żeby dzieci ich lubiły), a potem zmieniają się i walczą o zdrowie dzieci. Pytanie do dzieci: jak myślicie, dlaczego Walenty i Tęgomir się zmieniają?
- przemiana właściciela sklepu – na początku historii właściciel zamawia niezdrowe produkty (dwie palety chipsów), a na koniec decyduje, że w jego sklepie będą tylko zdrowe produkty. Pytanie do dzieci: jak myślicie, dlaczego właściciel sklepu się zmienia?
- wątek przyjaźni i współpracy – najpierw główni bohaterowie ze sobą konkurują (Błażej Biało uważa, że jest dla dzieci najzdrowszy), a potem ze sobą współpracują i organizują olimpiadę. Pytanie do dzieci: dlaczego lepiej jest ze sobą współpracować a nie konkurować?
- wątek kryminalny – w książce pojawia się tajemniczy mężczyzna z rudą brodą – pytania do dzieci: Jak myślicie kim on jest i dlaczego zrywa plakaty Balbiny?
- wątek MZD i Detektywa Dietetycznego – Czym się zajmują Detektyw Dietetyczny i Ministerstwo Zdrowia Dzieci?
- wątek miłosny – Walenty Węglowodan jest zakochany w Werze Wodzie, ale Wera nie może go na razie pokochać, bo Walenty namawia dzieci do jedzenia słodczych, by dzieci go lubiły – Pytanie do dzieci: Jak myślicie czy takie postępowanie jest dobre?
- postawy moralne – Dlaczego właściciel sklepu chciał zamówić dwie palety chipsów? Dlaczego pracownik hurtowni spożywczej zmartwił się, że dostawa chipsów została przesunięta na następny dzień?

Pomysły na lekcje w oparciu o książkę „Walenty i spółka budują piramidę. Kryminał dietetyczny. Część 3”

Materiały:

- książka Moniki Oworuszko „Walenty i spółka budują piramidę. Część 3”
- kolorowanki i karty pracy do pobrania bezpłatnie ze strony www.monikaoworuszko.pl (karty można wydrukować, skopiować i wykorzystać na lekcji)

Wprowadzenie (przed lekturą książki):

1. Nauczyciel czyta uczniom tytuł książki i zadaje następujące pytania:
 - Jak myślicie, o czym jest ta książka? O jaką piramidę może chodzić w tytule?
 - Gdzie rozgrywa się akcja?
 - Co może oznaczać podtytuł „kryminał dietetyczny”?
2. Kiedy dzieci odgadną, że książka opowiada o jedzeniu, nauczyciel może zapytać:
 - Czy jedzenie jest dla nas ważne?
 - Dlaczego ludzie muszą jeść?
 - Co kryje się w jedzeniu?
4. Nauczyciel czyta fragmenty książki w klasie lub prosi, by dzieci przeczytały książkę w domu.

Po lekturze książki

Po lekturze książki nauczyciel, korzystając z kart pracy, może:

1. zrobić sprawdzian wiedzy po lekturze (karta pracy do części 3)
2. zaproponować dzieciom do rozwiązania krzyżówkę (karta pracy Krzyżówka do części 3)
3. zachęcić do stworzenia listy zasad zdrowego życia (karta pracy: Zasady zdrowego życia)
4. omówić bohaterów występujących w historii i zachęcić dzieci, by opisały i narysowały swojego ulubionego bohatera (karta pracy: Ulubiony bohater)
5. rozwiązać quiz z pytaniami: co jest zdrowsze? (karta pracy: Paszcza chce jeść zdrowo).
6. zachęcić dzieci do stworzenia planu wydarzeń opisanych w książce
7. wykonać zakładkę do książki z rysunkiem ulubionego bohatera i produktów z jego królestwa
8. omówić, co ważnego robi każdy z bohaterów dla dzieci (np. węglowodany dają nam energię, w tłuszczach rozpuszczają się witaminy, a białko to budulec naszego ciała)
9. zorganizować mini-scenki np. Walenty Węglowodan rozmawia z Błażem Białko o tym, który z nich jest ważniejszy dla dzieci i ich zdrowia i dlaczego.

Tematy, które można omówić z dziećmi przy okazji lektury „Walenty i spółka. Część 3”:

- osiedlowy sklep spożywczy – Pytanie do dzieci: Czy po drodze do szkoły mijacie jakiś nieduży sklep? Jak on wygląda? Jak jest zorganizowany? Jakie produkty można tam kupić? Czy chodzą tam sami czy z rodzicami? Kto płaci za zakupy? Czy macie swoje pieniądze i co za nie kupujecie?
- wątek przyjaźni i współpracy – bohaterowie razem budują piramidę z produktów znajdujących się w sklepie, tylko Błażej Białko obraża się na kolegów, bo uważa, że jest dla dzieci najzdrowszy i powinien zająć najlepsze miejsce w piramidzie. Pytanie do dzieci: dlaczego lepiej jest ze sobą współpracować a nie konkurować?
- wątek kryminalny – w książce pojawia się tajemniczy mężczyzna z bokobrodami – Pytania do dzieci: Jak myślicie kim on jest i czy to dobrze, że Błażej wszystko temu nieznanemu opowiada?
- wątek MZD i Danuty Dietetyczki – Pytanie do dzieci: Czym się zajmuje koleżanka Detektywa Dietetycznego z Ministerstwa Zdrowia Dzieci?
- wątek odchudzania się Tęgomira – Pytania do dzieci: dlaczego Tęgomir chce schudnąć? Jak sam się do tego zabiera? Jakie rady daje mu Danuta Dietetyczka (wymieńcie)? Czy Tęgomirowi udaje się schudnąć? Jak się wtedy czuje i jak wygląda?
- wątek kryminalny – Co się dzieje w galerii handlowej tuż przed świętami? Co odkrywają Tęgomir i Ziemiak?
- zakończenie książki: Kto przyjeżdża do Tęgomira? Co właściciel sklepu robi z piramidą?

Przykładowe karty pracy i kolorowanki. Więcej do pobrania na www.monikaoworuszko.pl.

